

CONTEMPLATIO

WALBURGIS ANTWERPEN

Een opmerkelijk element in deze kerk zijn de Kruiswegstaties, uitgehouwen in steen door Simon Goossens. Oorspronkelijk waren ze gepland in brons, maar uiteindelijk koos de kunstenaar voor steen, net als bij het beeld van Walburga.

De 14 staties, bijzonder origineel genummerd met Arabische cijfers, zijn bijna onopvallend aangebracht onder de glasramen van de middenbeuk. Ze zijn met elkaar verbonden door een fries dat als een doorlopende band om de hele kerk loopt. Zo vormen ze samen één lange, kerk omspannende kruisweg, die zich uitstrekt van de epistelzijde tot aan de evangeliekant.

Onder de fries bewegen de figuren zich op een smalle, vlakke strook. Elk tafereel is uitgevoerd als een bas-reliëf, volledig geïntegreerd in de architecturale vormgeving van de kerk. De taferelen, gebeiteld in witte steen, zijn uiterst sober en tijdloos. Alleen de aureolen van Christus, Maria en Johannes zijn verguld.

Er zijn enkele opvallende details. Zo is in de achtste statie een eigentijds jongetje in korte broek te zien, dat zich vastklampt aan de sluier van een vrouw. Haar gezellin houdt een kind op de arm. Beide vrouwen kijken naar hun kinderen, niet naar Christus, die hen toespreekt: *“Weent niet over Mij, maar over uzelf en over uw kinderen”* (Lc. 23:28).

Ook de vijfde statie heeft een bijzonder accent. De lichamen van Christus en Simon van Cyrene vormen een driehoek, wat het christelijke ‘medelijden’ benadrukt: het geven en ontvangen van troost.

Aan de vooravond van Goede Week opent Sint-Walburgis zoals steeds haar deuren — niet omdat het moet, maar als een uitnodiging. Hier, tussen de stenen die verhalen van alledag dragen, mag u even stilvallen. Weg van het geluid van buiten, in een ruimte waar elk voetstap, elke ademhaling, elke noot en elk woord u dichter bij uzelf kan brengen.

Deze kerk is meer dan een gebouw. Voor de één is ze een plaats waar het goddelijke zich aandient in het zwijgen. Voor de ander een rustpunt op een weg die nog niet ten einde is: een plek om te twijfelen, te hopen, of gewoonweg te *zijn*. Gelovig of niet, iedereen draagt iets mee — vragen die onbeantwoord blijven, herinneringen die vragen om aandacht, of een stil verlangen naar iets dat groter is dan onszelf.

Wat u hier hoort en ervaart, is geen *vertelsel* dat u wordt opgelegd, maar een spiegel. De muziek en de woorden die klinken, zijn als wegwijzers: ze leiden niet naar één waarheid, maar naar *uw* waarheid. Ze nodigen uit om te luisteren — niet alleen naar de klanken, maar naar wat ze in u oproepen. Om te voelen hoe oude verhalen resoneren met uw eigen leven. Om te ervaren dat stilte niet altijd leegte is, maar een ruimte waar betekenis kan ontstaan.

Zo wil Walburgis een open huis zijn:
een plaats van rust in de drukte,
een ruimte voor wie wil luisteren,
een kerk waar de pelgrim centraal staat.

I

Jezus wordt ter dood veroordeeld

orgelcontemplatie

Toen Pilatus inzag dat hij niets bereikte, maar dat er zelfs een opstand dreigde uit te breken, liet hij water brengen, waste ten overstaan van de menigte zijn handen en zei: 'Ik ben onschuldig aan de dood van deze man. Zie het zelf maar op te lossen.' En heel het volk antwoordde: 'Laat zijn bloed ons maar worden aangerekend, en onze kinderen!' Daarop liet Pilatus Barabbas vrij, maar Jezus leverde hij uit om gekruisigd te worden, nadat hij Hem eerst nog had laten geselen. (Mt.27,24-26)

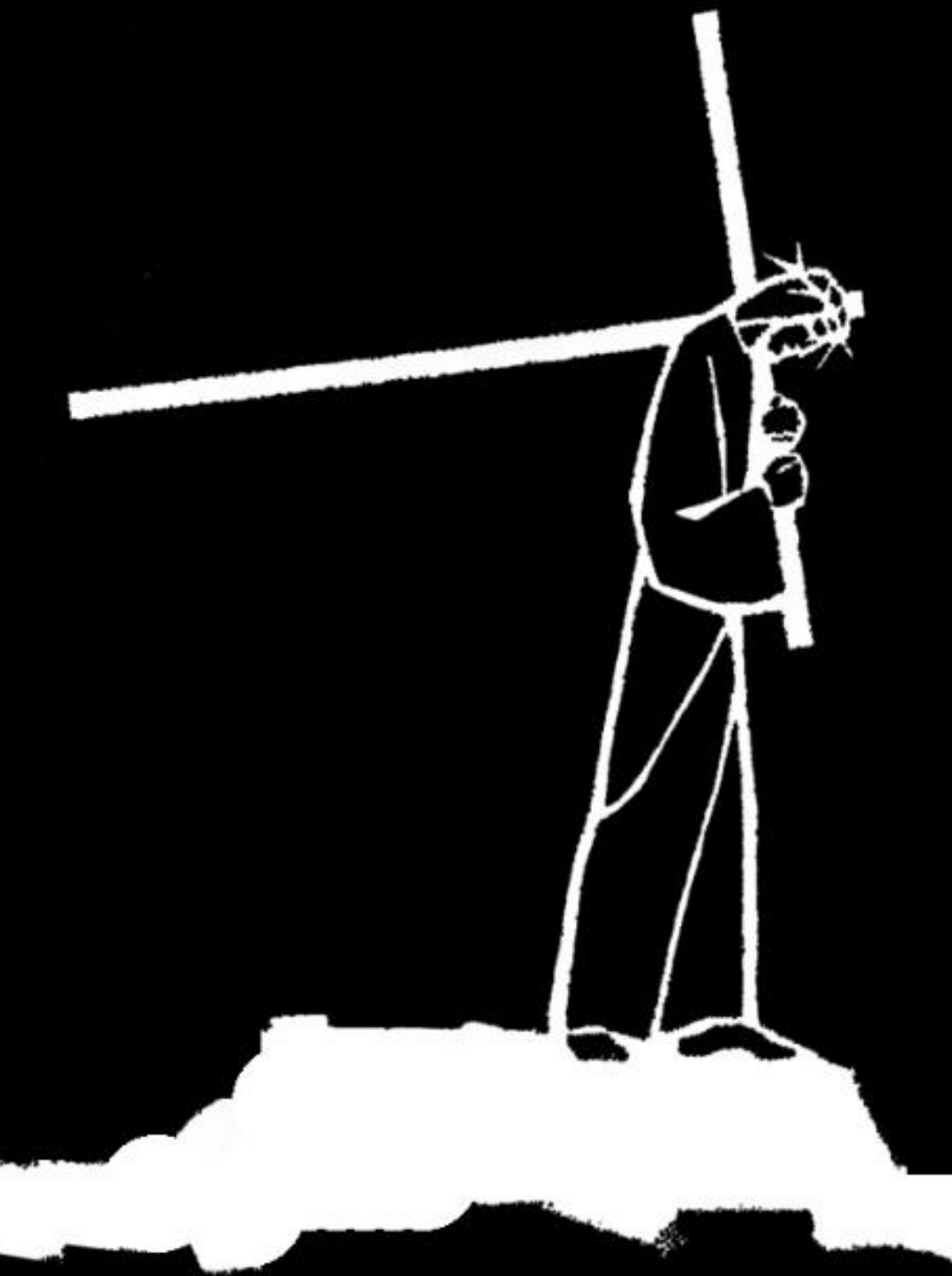

“Het woord van de poëet verstomt voor de schreeuw van het brute geweld. Mijn waarheid is een stil koninkrijk waar geen aardse rechter over heersen kan.”

*Iudica me Deus, et discerne
causam meam de gente non
sancta: ab homine iniquo et
doloso eripe me
quia tu es Deus meus,
et fortitudo mea.*

Doe mij recht, God, en voer mijn rechtszaak tegen een goddeloos volk; bevrijd mij van de onrechtvaardige en bedrieglijke mens, want U bent mijn God en mijn sterkte.

II

Jezus neemt het kruis op zijn schouders

orgelcontemplatie

Hij droeg zelf het kruis naar de zogeheten Schedelplaats, in het Hebreeuws Golgota. (Joh. 19,17) Hij riep de menigte samen met de leerlingen bij zich en zei: ‘Wie achter Mij aan wil komen, moet zichzelf verloochenen, zijn kruis op zich nemen en Mij volgen. Want ieder die zijn leven wil behouden, zal het verliezen, maar wie zijn leven verliest omwille van Mij en het evangelie, zal het behouden. (Mc.8,34-35)

“Krab de dikke lagen verf van de traditie af tot je het naakte, houten gelaat herontdekt. Mijn schouders dragen geen symbool, maar de rauwe ernst van het mens-zijn in al zijn gewichten.”

<i>Qui vult venite post me, abneget semet ipsum, et tollat crucem suam, et sequatur me.</i>	Wie achter Mij wil komen, moet zichzelf verloochenen, zijn kruis opnemen en Mij volgen.
---	---

III

Jezus valt voor de eerste maal onder het kruis

orgelcontemplatie

Kom allen bij Mij, jullie die vermoeid zijn en onder lasten gebukt gaan, Ik zal jullie rust geven. Neem mijn juk op je en leer van Mij: Ik ben zachtmoedig en nederig van hart. Dan zullen jullie werkelijk rust vinden, want mijn juk is zacht en mijn last is licht.' (Mt.11,28-30)

“Als een worm in het stof zoek ik naar de adem van een levend en troostend vers. In de cadans van mijn val vind ik de woorden waar geen brood tegenop kan.”

<i>Venite ad me,</i>	Komt tot Mij,
<i>omnes qui laboratis</i>	allen die vermoeid
<i>et onerati estis:</i>	en belast zijn,
<i>et ego reficiam vos.</i>	en Ik zal u verkwikken.

IV

Jezus ontmoet zijn heilige moeder

orgelcontemplatie

B*ij het kruis van Jezus stonden zijn moeder en haar zus, en Maria, de vrouw van Klopas, en Maria van Magdala. (Joh 19,25)*

“Je gaf me het leven, maar nu moet je de weg aan mij alleen durven laten. Ware liefde is de handen openen en je kind aan de horizon van zijn eigen wereld schenken.”

<i>Stabat mater dolorosa</i>	Stond de moeder, diep bewogen
<i>iuxta crucem lacrimosa,</i>	Naast het kruis, met schreiende ogen
<i>Dum pendebat filius.</i>	Toen de Zoon te sterven hing,
<i>Cuius animam gementem</i>	En haar door het zuchtend harte,
<i>Contristatam et dolentem</i>	Oversteltpt van wee en smarten,
<i>Pertransivit gladius.</i>	't Zevenvoudig slagzwaard ging.

...

<i>Eia mater fons amoris,</i>	Geef, o Moeder! bron van liefde,
<i>Me sentire vim doloris</i>	Dat ik voel, wat U zo griede,
<i>Fac ut tecum lugeam.</i>	Dat ik met U medeklaag.
<i>Fac ut ardeat cor meum</i>	Dat mij 't hart ontgloeit van binnen,
<i>In amando Christum Deum,</i>	In mijn Heer en God te minnen,
<i>Ut sibi complaceam.</i>	Dat ik Hem alleen behaag.

...

V

Simon van Cyrene helpt Jezus het kruis te dragen

orgelcontemplatie

*T*oen Jezus werd weggeleid, hielden de soldaten een zekere Simon van Cyrene aan, die net de stad binnenkwam. Ze legden het kruis op zijn rug en lieten hem het achter Jezus aan dragen. (Lc.23,26)

“Zoek God niet in de hoogte, maar in de camouflage van een toevallige passant in de metro. Waar twee mensen samen bukken voor een last, daar wandelt de Eeuwige onherkenbaar mee.”

*Nos autem gloriari oportet, in
cruce Domini nostri Iesu Christi:
in quo est salus, vita,
et resurrectio nostra:
per quem salvati,
et liberati sumus.*

Wij echter moeten ons beroemen op het kruis van onze Heer Jezus Christus; in Hem ligt onze redding, ons leven en onze opstanding; door Hem zijn wij gered en bevrijd.

VI

Veronica droogt het aangezicht van Jezus af

orgelcontemplatie

Onder hen ook Veronica. Zij baant zich een weg naar Jezus toe, tegen de mensenstroom in, ‘menselijk, zonder menselijk opzicht, bewogen door geen andere macht dan de liefde die medelijden is. Rijker dan ooit tevoren gaat zij heen, met zijn beeld op het witte lijnwaad, waarmee zij zweet en bloed wilde betten’. Heer Jezus, er zijn wellicht geen woorden gesproken van U tot Veronica, van Veronica tot U. Haar daad was duidelijk genoeg. Uw dankbaarheid ook. Tweemaal tastbaar. En onvergetelijk. ‘Zalig de barmhartigen’, hebt Gij gezegd, ‘zij zullen barmhartigheid ondervinden’. Leer ons uw gelaat herkennen in de nood van de mens naast ons, in zijn ziekte, in zijn eenzaam lijden. Geef ons de attentie en de zachte band van Veronica. (uit kruisweg KWB/KAV)

“Een daad van erbarmen hoeft niet historisch waar te zijn om waarachtig te kunnen troosten. We hebben de spiegel van de verbeelding nodig om het licht achter de gordijnen van de wanhoop te zien.”

*Beati mundo corde, quoniam ipsi
Deum videbunt: beati pacifici,
quoniam filii Dei vocabuntur:
beati qui persecutionem patiuntur
propter iustitiam, quoniam
ipsorum est regnum caelorum.*

Zalig de zuiveren van hart, want zij zullen God zien; zalig de vredestiters, want zij zullen kinderen van God genoemd worden; zalig zij die vervolging lijden omwille van de gerechtigheid, want hun behoort het Rijk der hemelen.

VII

Jezus valt de tweede maal onder het kruis

orgelcontemplatie

Want deze hogepriester kan met onze zwakheden meevoelen omdat Hij, net als wij, in elk opzicht op de proef is gesteld, maar dan zonder te zondigen. (Heb.4,15). Hij, die de gestalte van God had, maakte er geen aanspraak op aan God gelijk te zijn, 7maar deed afstand van zijn positie en nam de gestalte aan van een dienaar. Hij werd gelijk aan de mensen, en als mens verschenen 8heeft Hij zich vernederd en werd gehoorzaam tot in de dood – de dood aan het kruis. (Filipp.2,6-8)

“Wij zijn ballingen uit het land van de ziel, hopeloos verdwaald in de gangen van de supermarkt. In de holte van onze overvloed groeit een honger die door geen enkel 'ding' te vullen is.”

*Humiliavit semetipsum Dominus
Iesus Christus usque ad mortem,
mortem autem crucis : propter
quod et Deus exaltavit illum, et
donavit illi nomen quod est super
omne nomen.*

Hij heeft zichzelf vernederd, de Heer Jezus Christus, tot de dood toe — ja, de dood aan het kruis; daarom heeft God Hem ook verheven en Hem de Naam geschonken die boven alle namen staat.

VIII

Jezus troost de wenende vrouwen

orgelcontemplatie

*E*en grote volksmenigte volgde Jezus, waaronder veel vrouwen die over Hem weeklaagden en zich op de borst sloegen. Jezus keerde zich echter naar hen om en zei: ‘Dochters van Jeruzalem, huil niet om Mij. Huil liever om jezelf en je kinderen. (Lc.23,27-28)

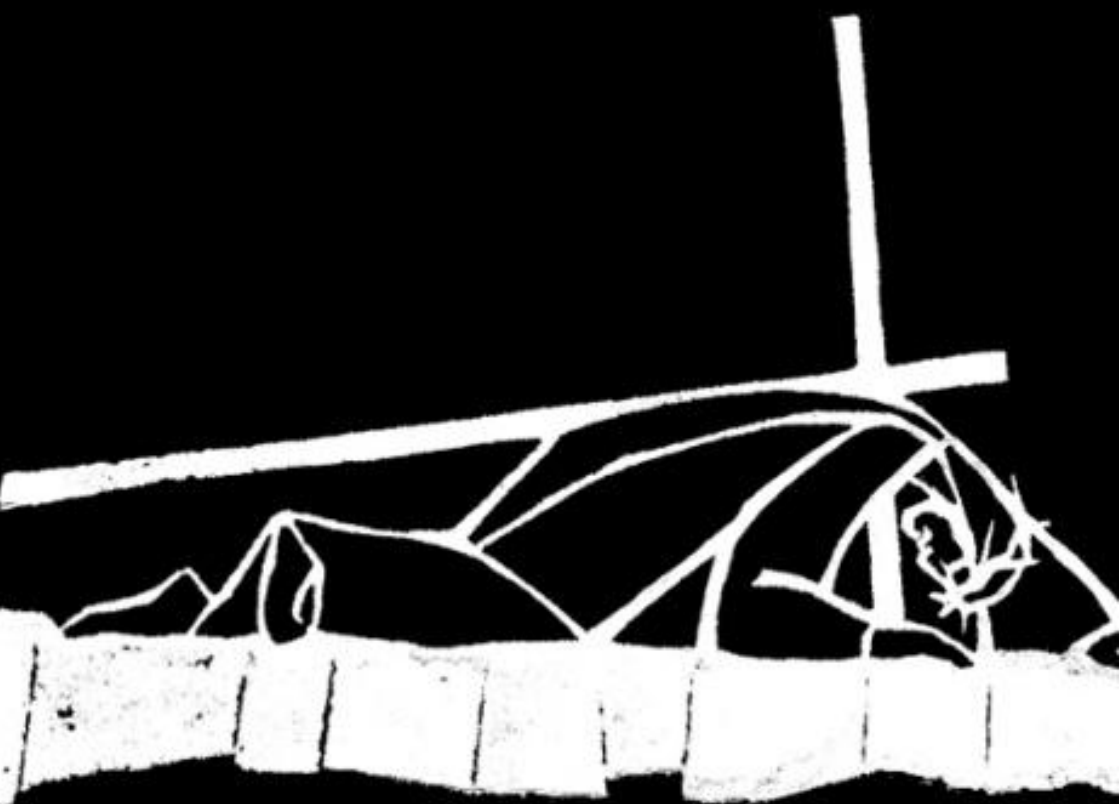

“Huil niet om de dingen van gisteren, maar bouw elke dag opnieuw een huis voor de waarheid. De wijsheid van vroeger is slechts een herinnering; de toekomst van onze kinderen vraagt om nieuwe moed.”

*Filiae Jerusalem, venite et videte
martyres cum corona quibus
coronavit eos
Dominus in die
solemnitatis et laetitiae*

Dochters van Jeruzalem, komt en
aanschouwt de martelaren met de
kroon waarmee de Heer hen heeft
gekroond op de dag van
plechtigheid en vreugde.

IX

Jezus valt voor de derde maal onder het kruis

orgelcontemplatie

Om onze zonden werd hij doorboord, om onze wandaden gebroken. De straf die hij onderging bracht ons vrede, zijn striemen gaven ons genezing. (Jes. 53,5)

“Ik zou al de miserie van de wereld op mijn rug willen nemen tot ik eronder bezwijk. Zelfs een god gaat kapot aan de koppigheid van een mensdom dat blijft kiezen voor het gevecht.”

Popule meus, quid feci tibi? Aut in quo contristavi te? Responde mihi.

Quia eduxi te de terra Aegypti: parasti crucem salvatori tuo.

Hagios o Theos. Sanctus Deus.

Hagios Ischyros. Sanctus Fortis.

Hagios Athanatos, eleison hymas.

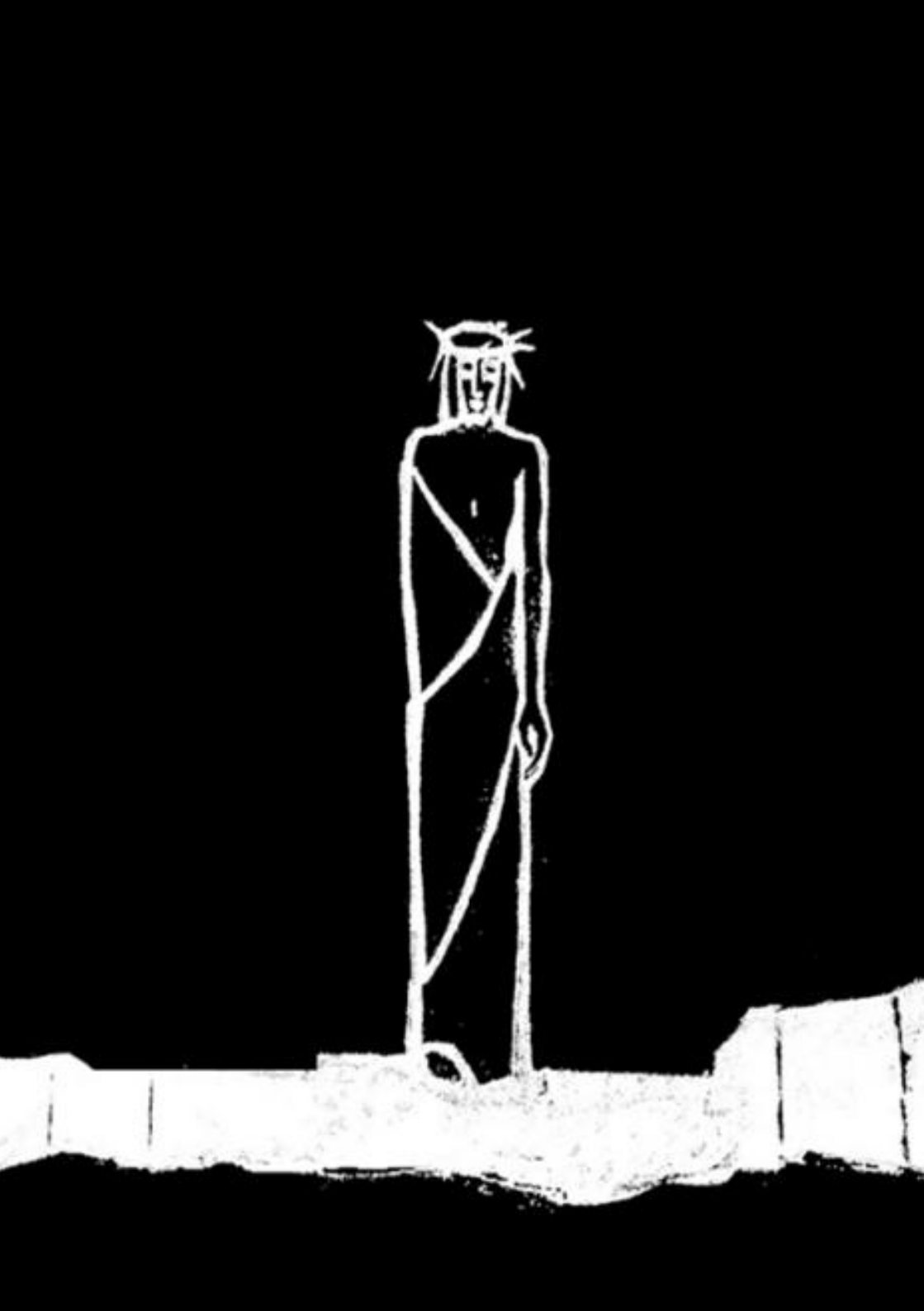
*Sanctus Immortalis,
miserere nobis.*

Mijn volk, wat heb Ik u gedaan?

Of waarin heb Ik u bedroefd?

Antwoord Mij. Want Ik heb u uit het land Egypte geleid; maar gij hebt een kruis bereid voor uw Verlosser. Heilige God. Heilige Sterke.

Heilige Onsterfelijke,
ontferm U over ons.

X

Jezus wordt ontkleed en met gal gelaafd.

orgelcontemplatie

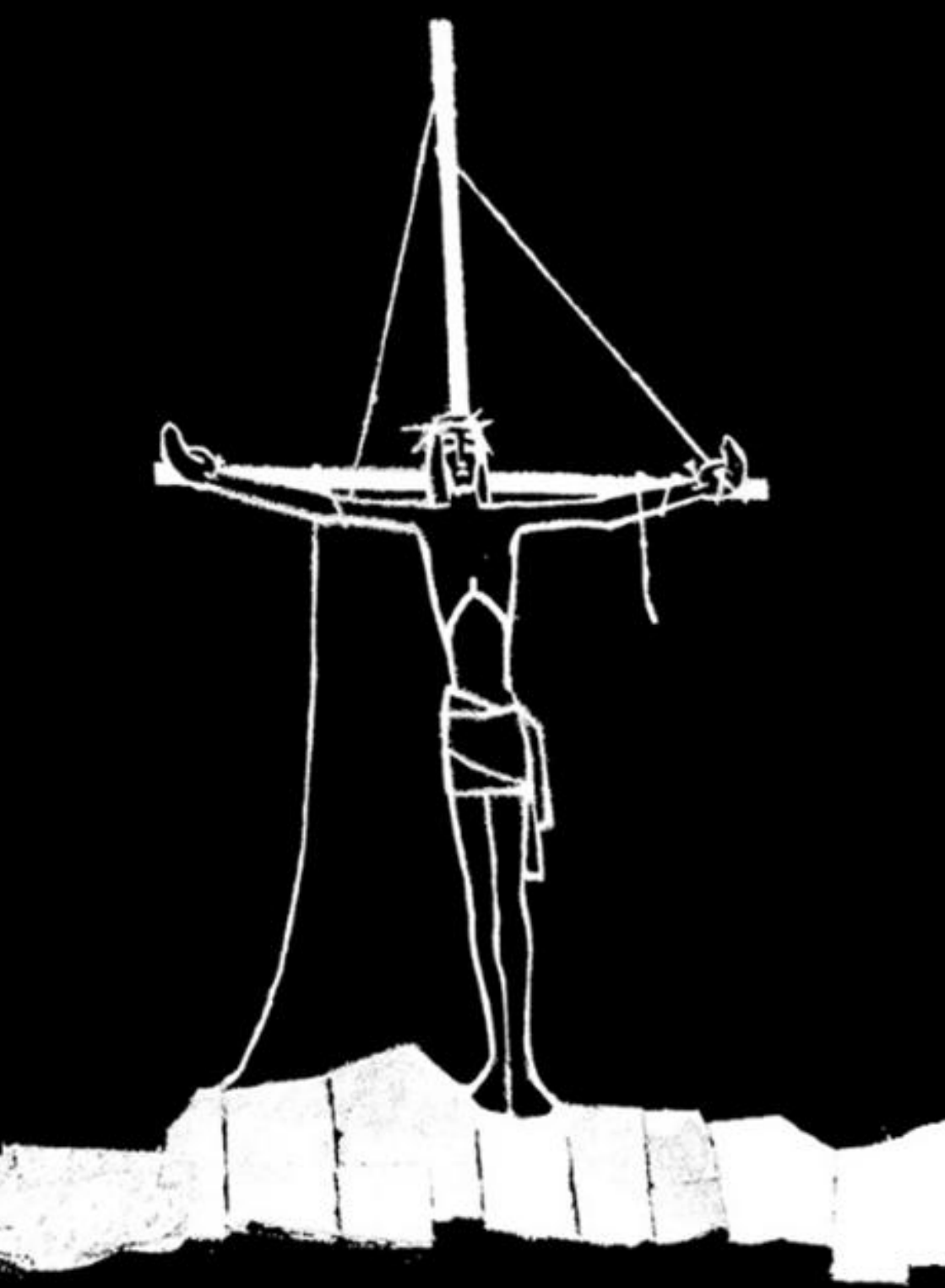
Nadat ze Jezus gekruisigd hadden, verdeelden de soldaten zijn kleren in vieren, voor iedere soldaat een deel. Maar zijn onderkleed was in één stuk geweven, van boven tot beneden. (Joh.19,23). “Ik was een vreemdeling en jullie namen Mij niet op, Ik was naakt en jullie kleedden Mij niet. Ik was ziek en zat in de gevangenis en jullie bezochten Mij niet.” Dan zullen ook zij antwoorden: “Heer, wanneer hebben wij U hongerig gezien of dorstig, als vreemdeling of naakt, ziek of in de gevangenis en hebben wij niet voor U gezorgd?” En Hij zal hun antwoorden: “Ik verzeker jullie: alles wat jullie voor een van deze geringste mensen niet gedaan hebben, hebben jullie ook voor Mij niet gedaan”. (Mt.25,43-45)

“Wij sluiten onze deuren voor de nomade en zien niet dat ik de naakte vreemdeling aan de grens ben. Wat je de geringste mens ontzegt aan waardigheid, dat kerf je uit mijn eigen lijf.”

<i>Diviserunt sibi vestimenta mea,</i>	Zij verdeelden mijn kleren onder
<i>et super vestem meam</i>	elkaar, en over mijn gewaad
<i>miserunt sortem.</i>	wierpen zij het lot.

XI

Jezus wordt aan het kruis genageld

orgelcontemplatie

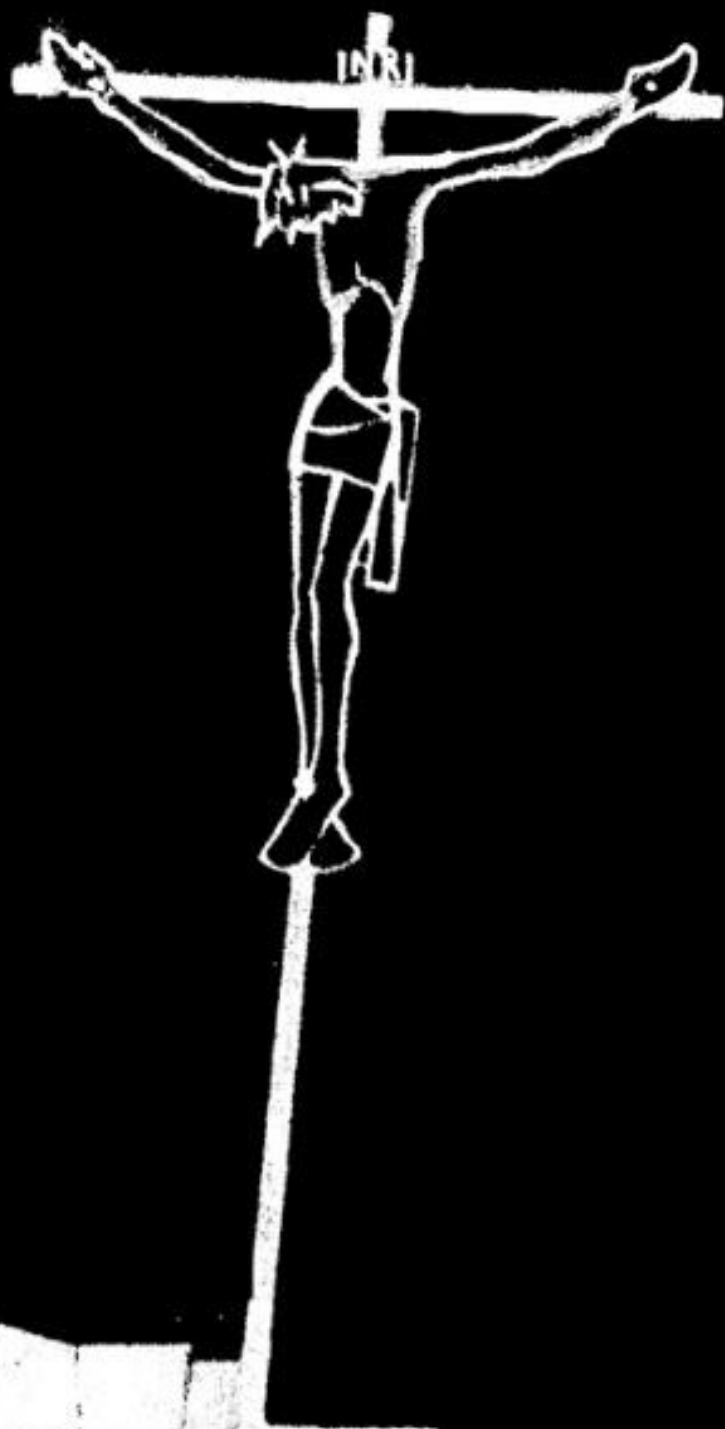
Aangekomen bij de plek die de Schedelplaats heet, kruisigden ze Hem, samen met de twee misdadigers, de een rechts van Hem, de ander links. Jezus zei: 'Vader, vergeef hun, want ze weten niet wat ze doen.' De soldaten verdeelden zijn kleren onder elkaar door erom te dobbelen. (Lc.23,33-34)

“Men noemt het onnozel om een harde slag te beantwoorden met een weerloze kus. Toch kies ik voor het hout boven het wapen, omdat ware liefde nooit geweld verdraagt.”

<i>Crux fidelis</i>	Trouwe kruis,
<i>inter omnes arbor una nobilis.</i>	onder alle bomen de enige edele.
<i>Nulla talem silva profert,</i>	Geen enkel woud brengt iets
<i>fronde, flore, germine.</i>	dergelijks voort, in blad, in bloem,
<i>Dulce lignum, dulce clavo,</i>	in vrucht. Zoet hout, zoete
<i>dulce pondus sustinens.</i>	spijkers, zoete last die gij draagt.

XII

Jezus sterft aan het kruis

orgelcontemplatie

***R**ond het middaguur werd het donker in het hele land doordat de zon verduisterde. De duisternis hield drie uur aan. Toen scheurde het voorhangsel van de tempel doormidden. En Jezus riep met luide stem: 'Vader, in uw handen leg Ik mijn geest.' Toen Hij dat gezegd had, blies Hij de laatste adem uit. (Lc.23,44-46)*

“Het lichaam moet verdwijnen zodat de geest eindelijk de hele wereld kan omhelzen. Het is volbracht: ik geef mijn laatste adem aan de wind en mijn hart aan de bron van het licht.”

Deus, Deus meus, respice in me :	Mijn God, mijn God, zie naar mij
quare me dereliquisti ? Longe a	om; waarom hebt Gij mij
salute mea verba	verlaten? Ver van mijn redding
delictorum meorum.	zijn de woorden van mijn klacht.

XIII

Jezus wordt van het kruis afgenomen en op de schoot van zijn Moeder gelegd

orgelcontemplatie

Na deze gebeurtenissen vroeg Josef van Arimatea – die een leerling van Jezus was, maar uit angst voor de Joden in het geheim – aan Pilatus of hij het lichaam van Jezus mocht meenemen. Pilatus gaf toestemming en Josef nam het lichaam mee. (Joh.19,38)

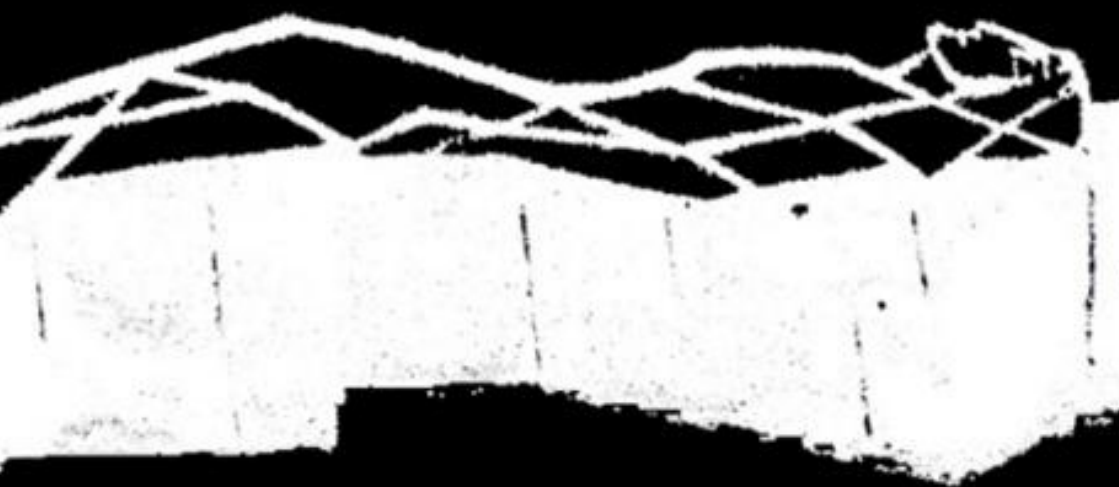

“Mijn handen zitten niet langer vast aan het hout, maar staan voor altijd naar je uitgestrekt. Vergeet de gouden pracht van het Vaticaan; zoek de tederheid in de magere armen van de eenvoud.”

*Sicut ovis ad occisionem ductus
est, et dum male tractaretur, non
aperuit os suum: traditus est ad
mortem, ut vivificaret populum
suum. Tradidit in mortem
animam suam,
et inter sceleratos
reputatus est.*

Als een schaap werd Hij naar de
slacht geleid, en terwijl Hij
mishandeld werd, opende Hij zijn
mond niet; Hij werd overgeleverd
tot de dood om zijn volk leven te
schenken. Hij gaf zijn leven prijs
en werd onder de misdadigers
gerekend.

XIV

Jezus wordt in het graf gelegd

orgelcontemplatie

*J*ozef van Arimathea en Nicodemus wikkelden Jezus' lichaam met de balsem in linnen, zoals gebruikelijk is bij een Joodse begrafenis. Bij de plaats waar Jezus gekruisigd was lag een tuin, en daar was een nieuw graf, waarin nog nooit iemand begraven was. Omdat het voor de Joden voorbereidingsdag was en dat graf dichtbij was, legden ze Jezus daarin. (Joh.19,40-42)

“Terug naar de schoot van de aarde, waar elk menselijk verhaal zijn begin en einde vindt. Pas in de diepe stilte van de rustplaats begint de ware draagwijdte van een leven te klinken”

<i>Mulieres sedentes ad monumentum, lamentabantur, flentes Dominum.</i>	De vrouwen die bij het graf zaten, weeklaagden en huilden om de Heer.
---	---

Omkadering interpretaties van:

Via Crucis (1897), Franz Liszt (1811–1886)

Gregoriaanse gezangen voor de Goede Week & Pasen

De Zeven Laatste Woorden, Willem Vermandere (Lannoo 2013)

Kruisweg Sint-Martinuskerk, Warschau

door

Jan Noordzij, titularis-organist

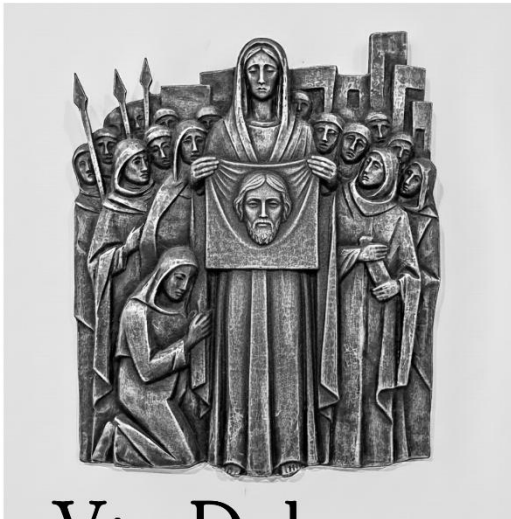
CANTUS

Met dank aan

Marc Mestdagh, parochieverantwoordelijke

Henri Van Lier, voorzitter kerkfabriek

**Luister verder naar *Via Dolorosa* op Spotify.
Een podcast over Jezus' lijden vertaald naar onze eeuw.**

Via Dolorosa

een podcast over de kruisweg

Stem: Mgr. Johan Bonny

Muziek: Schola Gregoriana Cantabo

SCAN ME